

USTOZ JAMSHED JAG‘ONiy SHE‘RLARIDA VATAN TAVSIFI

Termiz Davlat Universtetiga Xorijiy

tillar fakulteti Tojik tili ta‘lim

yo‘nalishi 2-bosqich talabasi

Rahimqulov Qosim

ANOTATSIYA: Ushbu maqolada Jamshed Jag‘oniyning vatanga bòlgan muhabbatini òzining she‘rlarida a‘lodarajada bayon qilgan.

KALIT SÒZLAR: Jamshed Jumaqulov, vatan, vanga muhabbat

Ustoz Jamshed Chag‘oniy she‘rlarining asosiy qismini Vatan madhiyasi tashkil etadi. Buni ustozning tojik va o‘zbek she‘rlarida ham ko‘rishimiz mumkin: “Mehan”, “Vatan tuyg‘usi”, “Tosh beshik”, “Eshigim, yuragim”, “Chumoli qissasi”, “Vatan muhabbati”, “Qo‘shiq”. “Vatan”, “Vatanga muhabbat”. , “Tinchliging – yurtimga eng ulug‘ tuhfa”, “Yurtga shon-shuhrat”, “Bir ko‘rsak”, “Termiz – go‘zal shahar”, “Mustaqillik binolari” ", "Bir uy", ularning Vatanga muhabbati o‘zgacha ekanligini o‘qiymiz va tushunamiz. So‘lim Darband qishlog‘ida tug‘ilib o‘sgan usta o‘z qishlog‘ining betakror tabiatini tasvirlagan. Vatanni ildizi qishloqda bo‘lgan, tanasi ulkan shaharga aylangan daraxtga qiyoslaydi. Yana bir baytda Vatan tog‘dan boshlanib, asta-sekin dengizga qo‘shiladigan daryoga qiyoslanadi.

Mehan - bu daraxt

Uning ildizlari o'nta

uning jasadi shaharda.

Mehan - daryo

Tog'dan boshlanadi

dengiz tubida.

Ustoz ona qornidagi ana mehr-muhabbat orqali ana shu vatanparvarlik tuyg‘usini anglab yetgan va o‘zlarining “Vatan tuyg‘usi” o‘zbek she’rida buni juda ta’sirli ifodalaganlar.

Men hali tug'ilmaganman

Menga onamdan bir ovoz keldi.

Shundan boshlab, ona zamin,

Vatan Sizning his-tuyg'ularingiz meniki.

Vatan, ona yurt, ona yurt, aziz vatan,

Vatan, ona yurt, ona yurt – mehribon ona yurt.

Ustozning she’rlarida ustozning qishlog‘ini juda sevishi, qishloqni ziyorat qilishni doim sog‘inib yashashi seziladi. Ular uchun uylari toshdan yasalgan beshikdek. Qishloqqa borib, kechasi uyquga ketsa, xuddi tosh beshikda uxlayotgandek bo‘ladi. Ustozning “Tosh beshik” she’rida bu mazmuni o‘qidik.

Qishlog'im, qalb eshigi,

Qaytib keldim tosh beshigingga,

Bir kecha bemalol uxlayman.

Onam o'rniga sen

Shamolning yoqimli va mayin tili bilan,

Daryongizning oppoq va shirin suti bilan xayr,

to'yib iching

Domla yana bir “Eshigim, yuragim” she’rida ispan xorini, uning toshlarini qandga qiyoslab, qishloqqa muhabbatini yanada jozibador ifodalagan. Kabi:

Xayr mening ispan

Toshingiz qandimdek bo'lsin

Yuragim, yuragim

Mening qalbim va yuragim bilan aloqa.

Ustozning Vatan sharafiga yozgan she'rlarini o'qir ekanmiz, ularda vatanparvarlik tuyg'usi tobora kuchayib borayotganini anglaymiz. Domla "Chumoli qissasi" she'rida insonning o'z yurtidan pul topish uchun ketib, o'lim arafasida tobutimni qishlog'imga olib borish uchun vasiyatnoma yozishini ramziy ta'riflagan. Bu she'r o'quvchining qalbini larzaga soladi.

Bir ilon bor edi

yaqindan

birini topa olmadi.

ketdi

ketdi

U juda ko'p bilimlarni ko'rdi.

Va u ko'p bilimlarga g'arq bo'ldi

uyingizga boradigan yo'l

yo'qolgan ...

U begona va begona bo'lib qoldi

bu qo'shiqni kuylang:

har bir tosh qishloqdir

mening tobutim

uning tuprog'ining har bir qismi

mening xotiram.

Men uzoqdaman

cheksiz,

Men yiqildim

nochor

Oh, mening tanam

til va shox topasiz,

asta-sekin

Nigor dargohida.

Hayotda bunday bo'lmagan

uchrashuvga omad

Yor Xok tog'ida

Seni ko'rishga ijozat ber, Habib!

O'qituvchining munosabati bor. Tuprog'idan jannat hidi, tog'lari Ka'baga, toshlari Qur'on hajmiga, suv havzalarining ovozi Qur'on tilovatiga, bog'lari va tekisliklari yerga. ibodat talqinning yuksak namunasi hisoblanadi.

Men vatanimni juda yaxshi ko'raman

Bir marta Muhammad payg'ambar aytdi:

"Vatanni sevish - ishonishdir".

Chunki uning tuprog'idan jannat hidi keladi,

Tog'lari Ka'badek ulug'vor.

Uning toshlari Qur'on hajmiga o'xshaydi...

Ustoz “Vatan qo‘shig‘i” she‘rida men uchun vatanparvarlik tuyg‘usi qalbning ruhi, tomirlaridek ekanligini alohida ta‘kidlaydi. Vatanni tasvirlashga urinib, bu muhabbat menga otabobolarimdan, ya‘ni yetti belimdan kelgan, deyishadi. Ustozning bu she‘ri madhiya bo‘lib, uni qo‘shiq tarzida kuylash mumkin.

Vujudimga, jonimga, jonimga – Vatan, Vatan, Vatan, Vatan.

Osmondan tushgan tomirdek - Vatan, Vatan, Vatan, Vatan.

Senga g‘azal aytib, Azal-azaldan Jamshed,

Vorislardan bo‘l - Vatan, Vatan, Vatan, Vatan.

Usta O‘zbekiston Respublikasi Mustaqilligining 33 yilligiga bag‘ishlab “Vatan oshiqi” deb nomlangan she‘r yozib, o‘zini vatanparvar oshiqlar shohi deb e‘lon qildi. Bu she‘r ustozning Vatanga bag‘ishlagan she‘rlari turkumining cho‘qqisidir. Kabi:

Sening sevging yulduzdek porlaydi ko‘zimda,

Sening baxting guldek to‘lqinlanadi qalbidan.

Bulbuldek, dilim pokligingni madh etadi.

Ey vatan, seni chin dildan sevaman, sevaman seni,

Men o‘zimni sizning romantikangizning shohi deb bilaman.

albimizdagi umid nurisan, ey Vatan!

Sen hamisha yo‘limizda quyoshsan, ey Vatan!

Yuz ming Jamshodning posbonisan, ey Vatan!

Ey vatan, seni chin dildan sevaman, sevaman seni,

Men o‘zimni sizning romantikangizning shohi deb bilaman.

Yuqorida ta'kidlaganimizdek, ustozlarning o'zbek she'rlarida Vatanni juda go'zal va samimiy kuylagani tahsinga sazovor. Quyida ulardan ba'zi misollar keltirilgan.

Men seni sevaman, sen mening tanamda tiriksan,

Jannatga o'xshaysan, bog' va bog'san.

Ming yildan beri ushalgan orzusisan.

Vatanim, tinchliging – eng katta ne'mat!

Vatan, ona yurt, ona yurt, aziz vatan,

Vatan, Vatan, Vatan, mehribon Vatan.

She'rni tugatdim, bugun yetkazilsin

Vatan, Vatan, Vatan, Armugon, Vatan,

Yurt obod bo'ladi, Baxtli bo'lsak,

Maydon ham sochga to'la, o'pib olsak.

Eski uylarni ta'mirlasak ajabmas,

Masjidlar, masjidlar go'zal, agar ko'rsak.

O'simliklar sariq va chiroyli,

Siz go'zal odamsiz.

Ammo kundan kunga yosh bo'lasan,

Bu bema'nilik emas.

Termiz - go'zal shahrim, go'zalliging bilan tabriklayman.

Xudo sizni Yamandan rozi qilsin.

Mening universitetim binolar binosidir.

Shahar shaharlarning orzusi.

Bu la'nat xalqimizga tegdi.

Bu mening yurtdoshimning muhabbati va siyosati....

Bir so'z bilan aytganda, ustozning Vatanga bag'ishlagan she'rlari qalbimizga yangichalik baxsh etib, Vatanimizni sevishga, jonajon Vatanimiz ravnaqi, ozodligi yo'lida ishlar qilishga yo'naltiradi.

РЎЙХАТИ АДАБИЁТ

1. "Дарбанд ва дарбандликлар"- Тошкент: "Yangi Kitob" 2022й

2. Аслиддин Қамарзода. Донишнома – тазкираи суханварони тоҷики Ўзбекистони асри XX – ибтидои асри XXI".-Душанбе: "Дониш", 2023

3. Аҳамияти номаҳои Айнӣ дар рушди адабиётшиносии навини тоҷик // маҷаллаи "Дурдонаи шарқ"